

Politikatudomány I.

Elméleti kérdések, gyakorlati megvalósítások a nagypolitika, a pártpolitika és kormányzás, illetve a szociálpolitika területén a 20. századtól napjainkig

2020. október 16. 16.30-18.00

Szekciófelelős:

Molnár Ákos, +36 20 412 8154

	Szekcióelnök:	Politikatudomány I. Dr. Hamerli Petra (PTE)
III. panel	16.30-16.45	Elek Fanni
	16.45-17.00	Ujlaki Anna
	17.00-17.15	Gombos Jarmo
	17.15-17.30	Kalkamanova Assem
	17.30-17.45	Sári Tamás
	17.45-18.00	Pokorny Zsanett

Politikatudomány I.

Elméleti kérdések, gyakorlati megvalósítások a nagypolitika, a pártpolitika és kormányzás, illetve a szociálpolitika területén a 20. századtól napjainkig

2020. október 16. 16.30-18.00

Szekciófelelős:

Molnár Ákos, +36 20 412 8154

A Nyugat-Balkán az Európai Unió bővítési politikája és a regionális hatalmak politikai befolyása között – különös tekintettel Szerbiára

ELEK Fanni

PhD-hallgató

Andrássy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetem, Interdiszciplináris Doktori Iskola

Tudományterület: Politikatudomány; az Európai Unió bővítési politikája, Nyugat-Balkán

fanni.elek@andrassyuni.hu

Az Európai Unió (EU) az 1990-es évek óta különböző eszközökkel igyekszik a Nyugat-Balkán országainak békéjét, illetve stabilitását fenntartani, gazdasági fejlődését elősegíteni, mindezt az unió közös értékeinek mentén. Az EU 1999-ben indította útjára a stabilizációs és társulási folyamatot, majd a 2003-as Szaloniki csúcstalálkozón először kínált fel egy egyértelmű európai perspektívát a térség összes államának. Ennek eredményeként az unió egy világos, összehangolt európaizációs és integrációs politikát folytat a régió országaival szemben. Eddig Horvátország az egyetlen olyan állam, amely csatlakozni tudott az unióhoz 2013-ban. A többi ország, akiket gyakran WB6-ként emlegetnek, egy heterogén csoport az EU-hoz vezető státuszukat tekintve. 2018-ban, a Szófia-i csúcstalálkozón az EU megerősítette a 2003-ban megígért európai perspektívát a térség államainak, 2020 februárjában pedig bemutatta az újragondolt bővítési stratégiáját, új dinamikát adva ezzel a nyugat-balkáni politikának.

Az EU tehát az elmúlt két évtizedben domináns szerepet töltött be a térségben. Azonban az Európát sújtó krízisek (gazdasági válság, migrációs válság, Brexit) miatt az EU az elmúlt években inkább a belső problémák megoldására koncentrált, mintsem a bővítésre, amit a szakirodalom „bővítési fáradtságként” említ. Az EU gyengébb és kevésbé hiteles szerepvállalásával párhuzamosan azonban más szereplők erősödtek meg a térségben. Vannak köztük olyan államok, amelyek a Nyugat-Balkán országaival hagyományosan szoros kapcsolatokat ápolnak (Oroszország és Törökország), illetve országok, amelyek az elmúlt években kezdtek nyitni a térség felé (Kína és Szaúd-Arábia). Ezek a szereplők azonban nem rendelkeznek egy olyan összetett, intézményesített nyugat-balkáni stratégiával, mint az EU. Oroszország, Törökország, Kína és Szaúd-Arábia politikai, diplomáciai, gazdasági és kulturális eszközökkel igyekeznek elérni céljaikat a régióban.

Fontos kérdés azonban, hogy az EU-n kívüli szereplők politikája milyen hatással lehet az EU nyugat-balkáni politikájára és a (potenciális) tagjelölt országok későbbi csatlakozására. A regionális hatalmak térségben folytatott politikája egyfajta ellenpólusként működhet az EU politikájával szemben, elsősorban azért, mert ezek a szereplők komoly demokratikus deficitekkel rendelkeznek. A fent említett országok politikai szerepvállalását elemezve Peter Burnell (2010) autokráciát előremozdító, elősegítő politikáról (*autocracy promotion*), míg Katsiaryna Yakouchyk (2017) autokráciát támogató politikáról (*autocracy support*) beszél a kérdésben. Az EU bővítési politikájának jövőjét tekintve kulcsfontosságú kérdés, hogy Oroszország, Törökország, Kína vagy Szaúd-Arábia hogyan és milyen mértékben tudja befolyásolni a nyugat-balkáni országok belpolitikáját, különös tekintettel arra, hogy képesek-e tekintélyelvű politikai berendezkedésüket követendő példaként használva negatív irányba befolyásolni az EU európaizációs és integrációs politikáját – különösen azokban az országokban, ahol az EU eddig a legerősebb kapcsolatokat építette fel.

Politikatudomány I.

Elméleti kérdések, gyakorlati megvalósítások a nagypolitika, a pártpolitika és kormányzás, illetve a szociálpolitika területén a 20. századtól napjainkig

2020. október 16. 16.30-18.00

Szekciófelelős:

Molnár Ákos, +36 20 412 8154

Migráció, uralom és státusz: A migráció republikánus és feminista szemmel

UJLAKI Anna

Budapesti Corvinus Egyetem, Politikatudományi Doktori Iskola

Politikaelmélet

annujlaki@gmail.com

Sokak szerint az új évezred egyik legégetőbb társadalmi kérdése a migráció. Bár az ember mindig is mobilis lény volt, úgy tűnik, mára egyre több ember kényszerül az otthona elhagyására, miközben azok száma is növekszik, akik az egyéni mérlegelési lehetőségeik szélesebb köre ellenére vállalnak munkát, telepednek le, vagy folyamodnak akár állampolgárságért is egy idegen államban. Bármilyen motiváció is álljon az emberek határokon átnyúló mozgásának hátterében, ez a fajta migráció egyre több kihívást von maga után, aminek következtében egyre több irányból éri kritika a nemzetközi migrációs rezsimeket, illetve az egyes államok bevándorláspolitikáját. Az előadás célja a migráció témájának diszkusszióját domináló liberális politikaelmélettel szemben a téma egy alternatív tudományos megközelítésének rekonstrukciója. Az előadás amellet sorakoztat fel érveket, hogy a kortárs *republikánus* politikaelmélet és a kortárs liberális *feminista* politikaelmélet bár alapvetően nem a migráció témájára fókuszál, mégis számos olyan kritikát és érvet foglal magában, amelyek alkalmasnak bizonyulhatnak a téma egy pontosabb, a valóságra jobban reflektáló, a nemzetközi migrációban rejlő kihívásokat alaposabban szemügyre vevő megközelítésének megalkotására. Bár mindkét vizsgált irányzat képviselői köréből találkozhatunk a migráció normatív megközelítéseinek kritikájával, illetve „republikánusnak” vagy „feministának” nevezett szubsztantív észrevételekkel, ezek messze nem nevezhetők a nemzetközi migráció szisztematikus elméleti elemzésének vagy kutatási programjának. Az előadásban arra teszek kísérletet, hogy bemutassam, az elsősorban az *uralom* (domination) fogalma által összekapcsolható kortárs republikanizmus és feminizmus nézőpontja sok szempontból hasonló, illetve amellet érvelek, hogy a migráció tekintetében mindkét irányzat hasonló normatív következtetésekre vezet. Ennek részeként rámutatok, hogy bár a feminista ügként tekintett migráció első látásra sokkal radikálisabbnak tűnhet a republikánus szerzők nézeteinél, valójában a kortárs republikanizmusban is explicit a társadalmi intézmények radikális megváltoztatásának igénye. Ennek ellenére az előadásban arra teszek kísérletet, hogy a két irányzatnak a migrációra alkalmazható állításait és kritikát figyelembe véve megfogalmazzam azokat a *minimális* követeléseket, amelyek egy republikánus és feminista megközelítésből a migráció elméleti és gyakorlati megközelítése kapcsán felmerülhetnek. Amellet érvelek, hogy ez az alternatív nézőpont a *státusz* fogalmában összpontosul, ami miatt nemcsak az állampolgárság fogalmának inkluzívabbá tételére lehet szükség, hanem az állampolgári státusszal nem rendelkezők uralmi helyzetének azonosítására, illetve az ilyen uralmi viszonyok felszámolásának biztosítására is.

Politikatudomány I.

Elméleti kérdések, gyakorlati megvalósítások a nagypolitika, a pártpolitika és kormányzás, illetve a szociálpolitika területén a 20. századtól napjainkig

2020. október 16. 16.30-18.00

Szekciófelelős:

Molnár Ákos, +36 20 412 8154

Brexit: from the Beginnings to Realization

GOMBOS Jarmo

Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Nemzetközi és Regionális Tanulmányok Intézet

Nemzetközi tanulmányok (Tepo)

jgombos@yahoo.com

After the Second World War (WWII) the United Kingdom (UK) has spent most of the time in the European Union (EU) and its predecessors, the European Economic Community (EEC) and the European Community (EC). However, just three years after joining UK held a referendum about staying in the EEC with renegotiated terms or leaving it.

In the first part of the paper the common history after WWII up to the referendum in 1975 is introduced, how the UK moved from Churchills benign but still distance keeping stance to the decision of joining the EEC, with the unsuccessful applications, joining in 1972, the causes of the referendum, the renegotiation of the terms, the campaign and the vote in 1975.

In the second part the paper continues with the historical background, with Thatcher's Bruges speech, her fall and the European policies of the Major and the Blair governments, when the UK left the Exchange Rate Mechanism but on the other hand later aligned with other policies of the EC.

In the third part it is illustrated how and why the Eurosceptic elements succeeded especially on the European Parliamentary elections and how this led to the renegotiation of the terms again and to the referendum on UK's EU membership. The main messages of the two official campaigns and the campaigns of the major parties are introduced with some critical remarks.

In the fourth part the paper reveals the main political and legal challenges and changes after the referendum, concentrating mainly on British politics and law, but with some relevant European aspects also. The legislation and legal challenges during the May and Johnson administrations concerning Brexit are explained in great details, with some legal theory about the revocability of Article 50 of the Treaty on European Union.

The fifth and final part introduces the Brexit withdrawal agreement and what the possible future steps are.

The paper answers the questions what led to the referendum, why leave won and what are the most likely outcomes for the UK and the EU. The research is more focused on the UK than on the EU, though it is not meaningful to write of the effects and facts focusing only on the British side.

Politikatudomány I.

Elméleti kérdések, gyakorlati megvalósítások a nagypolitika, a pártpolitika és kormányzás, illetve a szociálpolitika területén a 20. századtól napjainkig

2020. október 16. 16.30-18.00

Szekciófelelős:

Molnár Ákos, +36 20 412 8154

Social media as the platform for political mobilization in authoritarian regimes: case study of Kazakhstan

KALKAMANOVA, Assem

University of Szeged

Political science

a.kalkaman@gmail.com

Oppression of alternative political standpoints and the absence of real opposition are outstanding features of the authoritarian regimes. That is why social media with its opportunities for freedom of speech and freedom of association became an important pathway to voice concerns and claims for general public. Within the last decade political mobilization and participation in such regimes have largely moved from real life into social networks. The Arab Spring events represent first examples of the phenomena. Information and public communication usually limited by governmental control became available to more general public. My research question is the role of social media in the rise of the protest movements in Kazakhstan. The history of political mobilization in Kazakhstan can be divided into two intervals by the date of the announcement of social movement Democratic Choice of Kazakhstan on Facebook page by its leader, the dissident living in France (April 2017). I estimate the mobilization activity two years before the date and two years after this date. Based on the text mining methods of the textual data of Facebook posts from 2017-2019 of the oppositional movement Democratic Choice of Kazakhstan, I demonstrate that the rhetoric of the opposition is informational, first, and protest calling, second. I detect politicization of texts and more frequent calls for mobilization among Kazakhstani bloggers in general. Also, SMM software allows for in-depth analysis of Youtube statistics of the main oppositional channels. The analysis reveals what aspects of public policies and government are of most interest to general public. My conclusions on the effect of the opposition movements working through social media provide the only positive glimpses of the growth of civil society in Kazakhstan.

Politikatudomány I.

Elméleti kérdések, gyakorlati megvalósítások a nagypolitika, a pártpolitika és kormányzás, illetve a szociálpolitika területén a 20. századtól napjainkig

2020. október 16. 16.30-18.00

Szekciófelelős:

Molnár Ákos, +36 20 412 8154

Szociálpolitika és a paraszti társadalom

SÁRI Tamás

Képzőintézmény: Debreceni Egyetem Történelem és néprajz doktori iskola

Tudományterület: szociálpolitika és néprajz

E-mail cím: tamassari3@gmail.com

Doktori kutatásom, melyet *Szociálpolitika és a paraszti társadalom* címen tárok a publikum elé, a néprajz és a szociálpolitika diszciplínák metszetében helyezkedik el. Azt vizsgálom, hogy a szociális intézményrendszer kiépülése előtt, hogyan oldották meg a szociális problémákat a paraszti társadalom tagjai. Annak ellenére, hogy az előző század elején már megjelentek a szociálpolitikai intézmény rendszer első elemei és a jóléti állam megvetette lábát kontinensünkön és ma is léteznek családi kötelékből adódó biztonsági hálók, mégis látható az a folyamat, mely szerint a szociális biztonságot a jóléti államtól remélhettük egyre inkább, ahogy teltek az előző század évtizedei. Így a kutatásom célja összevetni a szociális problémák megoldását a múlt századfordulós paraszti társadalom családi kötelékekre támaszkodó és a mai intézményes megoldásokat segítségül hívó gyakorlatai közt.

Kutatási kérdésként megfogalmazom a következőt: hogyan oldotta meg a paraszti társadalom a szociális problémáit a mai ellátórendszerhez viszonyítva?

Hipotézisként állítom: a paraszti társadalom családi kötelékek hálójában működő szociális biztonsági rendszere minden jelentős szociális bajra választ adott, bár alacsonyabb színvonalon a vizsgálat másik oldalához képest. Munkám során a fenti hipotézis mellett érvelek.

A kor meghatározásában olyan tényezők játszottak szerepet, mint a paraszti kultúra utolsó évtizedeinek meghatározása és a még élő interjú alanyok felkutatásának lehetősége. A dimenziók meghatározásában pedig olyan néprajzi kategóriákat kerestem, melyek a szociálpolitika perspektívájából is relevánsak, így a nők, az idősek, a család, a szomszédsági kapcsolatrendszer és egyéb területek.

A módszertanról elmondható, hogy a teljes kutatás mélyinterjúkkal kívánja alátámasztani állításomat, a kutatás első része azonban a szakirodalmi leírásokat veszi alapul, s veti össze a jelenleg hatályos jogszabályi rendelkezésekkel. Példának okáért: összehasonlítást nyer Tárkány Szücs Ernő Magyar jogi népszokások című munkájának szociális tartalma a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvénnyel. Tehát egyik oldalon a paraszti társadalom szociális megoldásai a néprajzi szakirodalom, másik oldalon pedig napjaink ellátórendszere. A munkám második része, hogy ezeket a szerves megoldásokat egy szűkebb vizsgálati populáción, Hajdúdorog idős lakosságán mélyinterjúk megoldással vizsgáljam meg az adott időszakra vonatkozóan.

Eredményeim során arra jutottam, hogy a legtöbb problémára, melyre az ellátórendszer választ ad, a nagycsalád is igyekezett választ találni, az egyébként számos különbség mellett.

A munka szakirodalmi környezetbe való illeszkedése kapcsán elmondható, hogy mind a szociálpolitika történetét, a paraszti társadalom szociális vetületét, a hajdúsági és a hajdúdorogi néprajzi szakirodalmak táborát is gyarapíthatja, a hangsúly viszont ez utóbbira tevődik, így kevésbé szociálpolitikai, annál inkább néprajzi munkáról beszélhetünk.

A fenti munka eredményeit kívánom bemutatni dióhéjban példaként kiemelve egy-egy területet.

Kulcsszavak: paraszti társadalom, szociálpolitika, családi alapú szociális ellátórendszer, Hajdúdorog

Politikatudomány I.

Elméleti kérdések, gyakorlati megvalósítások a nagypolitika, a pártpolitika és kormányzás, illetve a szociálpolitika területén a 20. századtól napjainkig

2020. október 16. 16.30-18.00

Szekciófelelős:

Molnár Ákos, +36 20 412 8154

Eszközök és motivációk. Kormányzati legitimitás és adófizetés kapcsolata Lengyelországban és Magyarországon

POKORNYI Zsanett

Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Politikatudományi Doktori Iskola

politikatudomány

pokorny.zsanett@gmail.com

Jelen tanulmány célja a kormányzati legitimitás és az adófizetési szokások kapcsolatának politikatudományi szempontú vizsgálata a magyar és a lengyel személyi jövedelemadó (SZJA) fizetés esetében.

Az adófizetés kérdését vizsgáló kutatók egyetértenek abban, hogy a rendszerváltást követően a kormányzati stratégiák és tevékenység jelentős szerepet játszottak a kelet-közép-európai régióban tapasztalható adófizetési szokások alakításában. A terület jelentősége ellenére azonban meglehetősen kevés kutatás vizsgálta az adófizetést befolyásoló tényezők körét, valamint a kormányzati tevékenység és az adófizetési szokások kapcsolatát. E kérdés azonban a régiókban is kiemelt jelentőségű. Annak ellenére ugyanis, hogy az adófizetés-kutatások kezdeti időszakában a kutatók (az 1970-es évektől kezdődően) főként az adóhatóság állampolgári jogkövetésre gyakorolt hatásait vizsgálták, a kétezres években folyamatosan erősödő technológiai fejlődés, valamint az online felületek folyamatos bővülése nyomán az adófizetők és a hatóságok közötti kapcsolat is megváltozott. A hatóságok egyre kevésbé kerülnek közvetlen kapcsolatba az adófizetőkkel a mindennapi ügyintézés és az éves adóbevallás folyamatai során, mely miatt az adófizetési motivációk alakításában is feltételezhetően gyengült a szerepük. A technológiai fejlődés okozta változás, valamint a kormányzat és az adóhatóság közötti szoros együttműködés következtében feltevésem szerint a kormányzati szinten alkalmazott eszközök (például a kormányzat és az állampolgárok közötti kommunikáció) alapvető funkciót tölthetnek be az adófizetési szokások és az adófizetési hajlandóság alakítása során.

Jelen tanulmány a kormányzat legitimitásának adófizetésre gyakorolt hatásait vizsgálja. Kérdés, hogy a kormányzati legitimitás és az adófizetési hajlandóság között milyen kapcsolat fedezhető fel Magyarországon és Lengyelországban? Milyen főbb hasonlóságok és különbségek láthatók a két országban tapasztalt adófizetési gyakorlatok között?

Tanulmányom célja, hogy a magyar és a lengyel adófizetés összehasonlítása révén hozzájáruljon a kelet-közép-európai régió adófizetési szokásainak megismeréséhez. Felvetésem szerint a két eset az adófizetési szokások tekintetében jelentős hasonlóságokat mutathat, azonban specifikus jellemzőik okán (pl. az adórendszereikben meglévő eltérések révén) különbségek is láthatók, melyből a hasonlóságok feltérképezése mellett az országokra jellemző főbb sajátosságokra is következtethetünk.